

ข้อสังเกตการใช้คำแสดงการถามในภาษาไทยปัจจุบัน

นันทนา วงษ์ไทย*

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้คำแสดงการถามในภาษาไทยปัจจุบัน ที่ไม่ได้เพียงทำหน้าที่ในการถามเพื่อขอคำตอบจากผู้ฟังเท่านั้น แต่ยังใช้แสดงเจตนาต่าง ๆ ของผู้พูด ซึ่งจัดเป็นการใช้วัจนกรรมอ้อม และยังทำหน้าที่อื่น ๆ ได้แก่ เพื่อตรวจสอบว่าผู้ฟังติดตามฟังผู้พูดอยู่ เพื่อล้อหรือแซวผู้ฟัง เพื่อแสดงความหมายว่ามาก เพื่อแสดงความคิดเห็น และเพื่อแสดงความไม่สนใจคำพูดของอีกฝ่าย ซึ่งเป็นหน้าที่ที่พบเพิ่มเติมจากงานวิจัยที่เคยศึกษาหน้าที่ของคำแสดงการถามที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังตั้งข้อสังเกตว่าในบางบริบท คำแสดงการถาม *ปะ* ซึ่งเป็นรูปแปรของ *หรือเปล่า* และ *มะ* ซึ่งเป็นรูปแปรของ *ไหม* สามารถใช้แทนกันได้ รวมถึงเสนอมุมมองว่า คำแสดงการถาม *ปะ* และ *มะ* มีการใช้เป็นตัวชี้ปริจเฉทเพื่อแสดงการบอกกล่าวหรือยืนยันได้อีกด้วย ซึ่งทำให้เห็นว่าคำแสดงการถามดังกล่าวอาจจะผ่านกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ จากคำแสดงการถามที่มีความหมายแสดงการถามและมีลักษณะอรรถศาสตร์ต่าง ๆ มาเป็นตัวชี้ปริจเฉทแล้ว

คำสำคัญ: คำแสดงการถาม, หน้าที่, วัจนกรรมอ้อม, ตัวชี้ปริจเฉท, กระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์

---

* หน่วยงานผู้แต่ง: ศูนย์การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, อีเมล: nuntanaw@g.swu.ac.th

Remarks on the uses of question words in current Thai

Nuntana Wongthai *

Abstract

The paper aims to propose the remarks on the uses of question words in Thai in the current time. Not only do they function as a request for information from the addressees, they are also used to indicate other intentions of the speakers, which are considered pragmatically as indirect speech acts. They are also used to perform other functions besides those found in the previous studies, which are to ensure that the addressees are with the speakers, to mock the addressees, to mean ‘very much’, to give an opinion and to show the ignorance for addressees’ utterances. The paper, moreover, proposes the remark that in some context whereby the question word ‘ปะ’ /pàʔ/, the allophone of the question word ‘หรือเปล่า’ /rǔ:plà:w/ and the question word ‘มะ’ /máʔ/, the allophone of the question word ‘ไหม’ /mǎj/ can substitute each other. Lastly, it shows that the question words ‘ปะ’ /pàʔ/ and ‘มะ’ /máʔ/ are used as discourse markers to indicate an assertion of the information of the speaker. This may reveal the grammaticalization of those two words from the question words to discourse markers.

---

* Affiliation: Center of Graduate Studies, Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University,
E-mail: nuntanaw@g.swu.ac.th

Keywords: question words, functions, indirect speech acts, discourse markers, grammaticalization

1. บทนำ

เมื่อเราสงสัยและต้องการคำตอบ เราจะใช้คำแสดงการถามเพื่อขอข้อมูลจากผู้ฟัง เช่น *ใครมา เธอทำอะไรอยู่ เขาออกไปแล้วใช่ไหม* คุณเดินทางมาทำงานอย่างไร เขาไม่ไปกับเราหรือ คำที่เป็นตัวเอน ผู้เขียนเรียกว่า “คำแสดงการถาม” ในบทความนี้ คำแสดงการถามหมายความรวมถึงคำแสดงคำถาม (question words) เช่น *ใคร อะไร อย่างไร* และคำลงท้ายแสดงคำถาม (question particles) เช่น *ไหม หรือ* อย่างไรก็ตามจากการสังเกตการใช้คำแสดงการถามในภาษาไทยปัจจุบัน พบว่าคำแสดงการถามไม่ได้มีหน้าที่ในการถามเพื่อขอคำตอบจากผู้ฟังเท่านั้น แต่ยังใช้ทำหน้าที่แสดงเจตนาอื่น ๆ ของผู้พูด นอกจากนี้ยังพบว่าคำแสดงการถามบางคำมีการเปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ไปเป็นดัชนีปริจเฉทเพื่อทำหน้าที่ต่าง ๆ อีกด้วย

2. การจัดประเภทและความหมายของคำแสดงการถาม

พระยาอุปกิตศิลปสาร (Upakit 2002) จัดให้คำแสดงการถามเป็นประเภทหนึ่งของคำสรรพนาม เรียกว่า ปฤจฉาสรรพนาม คือสรรพนามที่ใช้เป็นคำถาม ปฤจฉาสรรพนามหมายถึง คำที่ใช้แทนชื่อคน สัตว์ หรือสิ่งของ โดยเอามาใช้เป็นคำถาม ตัวอย่างเช่นคำ *ใคร อะไร ไหน* เช่น *ใครเดินออกไป เขาทำอะไร ไหนรถเธอ* และจัดคำแสดงการถามเป็นประเภทหนึ่งของคำวิเศษณ์ เรียกว่า ปฤจฉาวิเศษณ์ คือคำวิเศษณ์ที่แสดงความสงสัยหรือใช้ในคำถาม เช่น คำ *ใด อะไร ไหน ไย ไหม ทำไม ก็คน อย่างไร เหตุไร ฉันทใด อันทใด* เช่น *นั่นตัวอะไร คนไหนเป็นน้องเธอ* นอกจากนี้ยังจัดให้คำแสดงการถาม หรือ เป็นคำสันธานประเภทเชื่อมความที่เลือกเอาไว้ในคำถาม เช่น *คุณจะไปหรือไม่ไป* ซึ่งกำชัย ทองหล่อ (Kamchai 2011) ได้จัดให้คำ หรือ เป็นสันธานเชื่อมความที่เลือกเอาเช่นเดียวกับพระยา

อุปถัมภ์ศิลปสาร และจัดคำแสดงการถามไว้ในประเภทที่เรียกว่า ปฏจนาสรรพนามและ ปฏจนาวិเศษณ์เช่นเดียวกัน แต่รวมคำ หรือ เช่น เธอหรือเป็นคนที่ทำคะแนนสอบได้สูงสุดไว้ในปฏจนาวิเศษณ์ด้วย

หากพิจารณาที่ตำแหน่งที่คำแสดงการถามปรากฏในประโยคตามแนวคิดของวิจินตน์ ภาณุพงศ์ (Vichin 1993) ที่แบ่งคำออกเป็นหมวดต่าง ๆ โดยอาศัยตำแหน่งของคำเป็นเกณฑ์ และใช้กรอบประโยคทดสอบเพื่อแบ่งคำออกเป็นหมวดต่าง ๆ โดยยึดหลักว่าคำที่ปรากฏในตำแหน่งเดียวกันได้เป็นคำในหมวดเดียวกัน พบว่าคำแสดงการถาม *ใคร อะไร ไหน* จัดอยู่ในหมวดคำสรรพนาม คำแสดงการถาม *ไหม* จัดอยู่ในหมวดคำลงท้าย และ คำแสดงการถาม *ก็* จัดอยู่ในหมวดคำจำนวนนับ

อุดม วโรตม์สิขิตติ์ (Udom 2004, 103-106) เรียกคำแสดงการถามว่า คำปฏจนา โดยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ 1. คำปฏจนามจำนวน ได้แก่ *ก็* เช่น ครอบครวัณนี้ก็มีก็คน 2. คำปฏจนามัญญ ได้แก่ *หรือ* ใช้ประกอบท้ายประโยค เป็นคำถามของทั้งประโยค เช่น วันนี้เป็นวันเกิดคุณหรือ และ 3. คำปฏจนาเฉพาะ ได้แก่ *ไร* ซึ่งมีรูปแปรหลายรูป ได้แก่ กระไร คนใด ใคร ไฉน ทำไม ที่ไหน เท่าใด เท่าไร เท่าไหร่ ผู้ใด เมื่อไหร่ ยังไง ไย เหตุไฉน เหตุใด เหตุไร อย่างไร ไฉน อันใด อะไร โดยเป็นการถามเกี่ยวข้องเฉพาะที่คำนำหน้า คำว่า *ไร* ประกอบอยู่ โดยรูปแปรนั้น เกิดจากการประสมคำและกระบวนการทางเสียงต่าง ๆ เช่น *อย่างไร* เกิดจาก *อย่าง + ไร* *เมื่อไร* เกิดจาก *เมื่อ + ไร* *ทำไม* เกิดจาก *ทำ + ไร* โดยคำนี้มีกรกลมกลืนเสียงตามเสียงหน้า ทำให้เสียง /ร/ ในคำว่า *ไร* เปลี่ยนตามเสียง /ม/ ในคำว่า *ทำ* *ใคร* เกิดจาก *คน + ไร* *ที่ไหน* เกิดจาก *ที่ + หน + ไร* *อะไร* เกิดจาก *อัน + ไร* โดยคำว่า *อัน* ลดเสียง /น/ กลายเป็น *อะ* ส่วน *ไร* ยังคงรูปเดิม

นวรรณ พันธุมธา (Nawawan 2015, 132) กล่าวว่า คำบอกการถาม คือ คำที่ทำให้ประโยคแจ้งให้ทราบกลายเป็นประโยคถามให้ตอบ โดยจัดให้เป็นประเภทหนึ่งของคำเสริม¹ ซึ่งหมายถึงคำที่เสริมเข้าไปในประโยค ช่วยแสดงเจตนาและท่าทีของผู้พูด และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง (หน้า 116) และกล่าวว่าคำบอกการถามมี 2 คำ ได้แก่ คำว่า *หรือ* กับ *ไหม* ทั้ง 2 คำมีตำแหน่งอยู่ที่ท้ายประโยค แต่ความหมายผิดกัน ส่วนคำแสดงการถามอื่น ๆ นวรรณ พันธุมธา (Nawawan 2015, 29) เรียกว่า คำไม่ชี้เฉพาะ คือ คำที่มีความหมายกว้าง ไม่กำหนดแน่นอน คำไม่ชี้เฉพาะที่ใช้แทนคำนาม ได้แก่ คำว่า *ใคร* *อะไร* *ไหน* *เมื่อไร* คำไม่ชี้เฉพาะใช้ในประโยคถามให้ตอบก็ได้ คำเหล่านี้มักอยู่ในตำแหน่งของคำที่ต้องการถามถึง เช่น *ใครมาหาน้อย* *คุณแม่มาหาน้อย* *น้อยชอบอะไร* *น้อยชอบตุ๊กตา* *เขาไปไหน* *เขาไปโรงเรียน* *คุณจะไปเมื่อไหร่* *ผมจะไปพรุ่งนี้* (หน้า 31)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่านักภาษาศาสตร์ได้จัดให้คำแสดงการถามอยู่ในประเภทของคำที่แตกต่างกัน โดยอาจใช้เกณฑ์ทางความหมายหรือใช้เกณฑ์ตำแหน่งที่คำแสดงการถามปรากฏในประโยค ในด้านการใช้คำแสดงการถาม มีผู้ที่ได้กล่าวถึงความแตกต่างของการใช้คำแสดงการถามต่าง ๆ โดยเฉพาะคำ *หรือ* *หรือเปล่า* *ไหม* *ใช่ไหม* ดังนี้

นวรรณ พันธุมธา (Nawawan 2015, 132-136) กล่าวว่า *หรือ* ใช้เมื่อผู้พูดได้ทราบเรื่องราวมาบ้างแล้ว อาจจะเป็นเพราะมีผู้มาบอกเล่าหรือผู้พูดได้เห็นด้วยตาตนเอง และต้องการถามเพื่อความแน่ใจ หรือในบางกรณีก็ถามตามมารยาทสังคม ผู้พูดคาดว่าผู้ฟังจะยอมรับ หรือบางที่ผู้พูดก็ไม่ต้องการคำตอบ ส่วน *ไหม* ใช้เมื่อผู้พูดไม่ได้ทราบเรื่องราวมาก่อน ผู้พูดถามเพราะต้องการคำตอบและไม่ได้คาดว่าคำตอบจะเป็นตอบรับหรือตอบปฏิเสธ

---

¹ นวรรณ พันธุมธา (Nawawan 2015, 116) แบ่งคำเสริมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ คำบอกกาลา คำบอกการถาม และคำบอกสถานภาพ

ด้วยเหตุที่คำว่า *หรือ* กับคำว่า *ไหม* มีความหมายต่างกัน จึงใช้แทนกันไม่ได้ แต่คำว่า *หรือ* กับ *ไหม* อาจประสมกับคำอื่นเป็น *ไม่ใช่หรือ* *หรือเปล่า* *หรือยัง* *ใช่ไหม*

ไม่ใช่หรือ ใช้ท้ายประโยคเพื่อแย้งหรือเตือนผู้ฟัง ในกรณีที่ผู้พูดเองก็ไม่แน่ใจในสิ่งที่ถามนัก แม้จะคาดว่าผู้ฟังจะตอบว่า *ใช่* แต่ก็ยังเปิดโอกาสให้ผู้ฟังตอบปฏิเสธได้

หรือเปล่า ใช้ได้ทั้งกรณีที่ผู้พูดได้ทราบเรื่องราวมาก่อนบ้างแล้วและกรณีที่ผู้พูดไม่ทราบเรื่องราวมาก่อน และถามเพราะต้องการคำตอบ แต่ไม่ได้คิดว่าคำตอบจะเป็นตอบรับหรือปฏิเสธ ส่วน *หรือยัง* ใช้เมื่อผู้ถามต้องการคำตอบว่ากริยาเกิดขึ้นแล้วหรือยังหรือไม่เกิด

ใช่ไหม ใช้ท้ายประโยคเพื่อถามว่าเนื้อความในประโยคนั้นถูกต้องหรือไม่ ต่างกับ *หรือ* โดย *ใช่ไหม* แสดงว่าผู้พูดพอทราบเรื่องราวมาบ้างและค่อนข้างแน่ใจว่าที่ทราบมานั้นถูกต้องต้องการให้ผู้ฟังตอบรับเพื่อเป็นการยืนยัน ส่วน *หรือ* ใช้ได้ทั้งกรณีที่ผู้พูดต้องการคำตอบก็ได้ หรือกรณีที่ถามเพื่อการทักทาย ไม่ได้ต้องการคำตอบก็ได้ และ *หรือ* มักจะแฝงความหมายว่า ผู้พูดถามเนื่องจากแปลกใจในสิ่งที่ตนได้ยินมา ส่วน *ใช่ไหม* ไม่มี ความหมายแฝงแสดงความแปลกใจของผู้พูด

ปราณี กุลละวณิช (Pranee 1980) ได้จัดให้ประโยคคำถามที่ใช้คำถาม *หรือ* *หรือเปล่า* *ใช่ไหม* *ไหม* เป็นประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ และแบ่งรูปประโยคคำถามในภาษาไทย ออกเป็น 3 แบบใหญ่ ๆ ได้แก่ 1. ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ 2. ประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ 3. ประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ โดยคำถาม *หรือ* *หรือเปล่า* *ใช่ไหม* *ไหม* มีความหมายต่างกันและจะเลือกใช้ในที่ต่างกัน โดยความแตกต่าง ของคำถามดังกล่าวน่าจะมี ความเกี่ยวข้องกับสถานะเกิดก่อน¹ (presupposition) ซึ่งเป็นลักษณะทางอรรถศาสตร์อย่างหนึ่ง รวมทั้งลักษณะทางอรรถศาสตร์อื่น ๆ บางประการซึ่งเกี่ยวเนื่องกับผู้พูด ทำให้ผู้พูดเลือกใช้คำทั้งสี่ชนิดนี้ต่างกัน ดังนี้

¹ ในบทความต้นฉบับ ปราณี กุลละวณิช (Pranee 1980) ใช้คำว่า ข้อสมมติพื้นฐาน (presupposition)

คำถาม *หรือ* แสดงสภาวะเกิดก่อนว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริง (asserted fact) ที่รู้มาก่อน และต้องการย้ำข้อเท็จจริงนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ และยังแสดงข้อสมมติพื้นฐานว่าผู้พูดมีความเชื่อเดิม (presupposed belief) ที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ได้รู้มา จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างความเชื่อเดิมกับข้อเท็จจริงใหม่ที่ได้รับ ส่งผลให้คำถาม *หรือ* สามารถแสดงความแปลกใจของผู้พูดได้ด้วย เช่น *เขามาหรือ* นอกจากนี้ คำถาม *หรือ* ยังแสดงความหมายในทางเชื้อเชิญหรือชักชวนได้ด้วยหากประโยคคำถามนั้นมีโครงสร้างแสดงการปฏิเสธและมีประธานเป็นบุรุษที่ 2 เช่น *พี่จะไม่ไปทานข้าวกับพวกเราหรือคะ*

คำถาม *หรือเปล่า* แสดงสภาวะเกิดก่อนว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริงที่รู้มาก่อน และยังแสดงว่าผู้พูดต้องการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังให้ข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบสิ่งที่ผู้พูดรับรู้มา จะเห็นได้ว่าผู้พูดใช้คำถามนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนมีความเป็นกลางและยังไม่ได้เชื่อในสิ่งที่ได้รับรู้มา เช่น *กอล์ฟไปฝึกเพื่อนล้มหรือเปล่าลูก* นอกจากนี้ คำถาม *หรือเปล่า* ยังมีนัยคุกคามแฝงอยู่ เนื่องจากคำถามนี้แสดงให้เห็นว่าผู้พูดเปิดโอกาสให้ผู้ฟังให้ข้อเท็จจริง จึงเท่ากับแสดงความเหนือกว่าของผู้พูดด้วย เช่น *แล้วแกทำแบบที่เขาพูดหรือเปล่า*

คำถาม *ใช่ไหม* แสดงสภาวะเกิดก่อนว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริงที่รู้มาก่อน และต้องการแสดงความแน่ใจว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวถูกต้อง เป็นการแสดงสภาวะเกิดก่อนว่าผู้พูดมีความเชื่อเดิมที่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ได้รู้มา จึงทำให้ผู้พูดเชื่อมั่นในข้อเท็จจริงดังกล่าว เช่น *เธอไม่ชอบฉันทันใช่ไหม* นอกจากนี้ ด้วยการที่คำถาม *ใช่ไหม* แสดงถึงความมั่นใจของผู้พูด จึงมีความหมายเป็นการบอกให้ผู้ฟังคล้อยตามหรือบอกความประสงค์ของผู้พูดโดยอ้อม ซึ่งอาจตีความเป็นการขอร้องหรือสั่งแบบสุภาพได้ เช่น *สัมจะช่วยรวบรวมคะแนนใช่ไหมคะ*

คำถาม *ไหม* แสดงสภาวะเกิดก่อนว่าผู้พูดไม่มีข้อเท็จจริง จึงแฝงความไม่แน่ใจของผู้พูด เช่น *เขาตุ้มไหม* นอกจากนี้ ยังแสดงความคาดหวังของผู้พูดได้ด้วย เช่น *เธอชอบขนมที่ฉันให้ไหม*

จิตราภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (Chitraporn 1982) ใช้แนวคิดของจอห์น อาร์ เซิร์ล (Searle 1969) แบ่งคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธตามลักษณะหน้าที่เป็น 2 ชนิดคือ คำถามแท้ (real question) ซึ่งเป็นคำถามที่แท้จริง ผู้พูดต้องการทราบและค้นหาคำตอบจริง ๆ กับ คำถามทดสอบ (exam question) ซึ่งเป็นคำถามที่ผู้พูดต้องการทดสอบว่าผู้ฟังทราบเรื่องราวหรือข้อมูลนั้น ๆ จริงหรือไม่ จิตราภรณ์พบว่าคำถามแท้มีลักษณะเด่น 2 ประการคือ เป็นคำถามที่ผู้พูดไม่มีข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวกับคำตอบมากพอ จึงไม่มีคำสันนิษฐานสำหรับคำตอบ และเป็นคำถามที่ผู้พูดไม่แสดงการคาดคะเนคำตอบใด ๆ ที่จะเป็นการชี้แนะผู้ฟังถึงความต้องการของผู้พูดเลย ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่ผู้ฟังจะให้คำตอบได้โดยเสรี (หน้า 38) คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีลักษณะเป็นคำถามแท้คือประโยคคำถามที่ลงท้ายด้วยคำลงท้ายแสดงคำถาม *หรือเปล่า หรือยัง ไหม*

คำถามทดสอบมีลักษณะเด่น 3 ประการ คือ เป็นคำถามที่ผู้พูดต้องการคำตอบจากผู้ฟังมายืนยันข้อมูลที่เขาพอจะมีอยู่บ้าง แต่อาจไม่แน่ใจว่าจะถูกต้อง เป็นคำถามที่ผู้พูดแสดงการคาดคะเนคำตอบ เพราะผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบอยู่บ้าง ที่พอจะทำให้ผู้พูดสามารถคาดคะเนคำตอบได้ และเป็นคำถามที่ผู้พูดมีข้อมูลมากพอที่จะแน่ใจว่าคำตอบที่ได้รับจะเป็นอย่างที่ตนคาดคะเน คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่มีลักษณะเป็นคำถามทดสอบคือประโยคคำถามที่ลงท้ายด้วยคำลงท้ายแสดงคำถาม *ใช่ไหม ไม่ใช่หรือ หรือ*

ทั้งนี้ จิตราภรณ์ได้สร้างเกณฑ์ในการจำแนกคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่ลงท้ายด้วยคำลงท้ายแสดงคำถามต่าง ๆ เรียกว่า เกณฑ์กำหนดจำแนก เพื่อแสดงให้เห็นว่าคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธมีความหมายที่แตกต่างกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าคำแสดงการถามนั้นมีการใช้ที่แตกต่างกัน และโดยทั่วไปมักไม่สามารถใช้แทนกันได้ แม้ว่าจะมีหน้าที่หลักเหมือนกัน คือ เพื่อแสดงความสงสัยของผู้พูด และต้องการทราบข้อมูล ซึ่งอาจเป็นคำตอบแบบตอบรับปฏิเสธ ตอบเนื้อความ หรือตอบจากการเลือกข้อความที่อยู่ประโยคคำถามนั้น อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจแสดงการถามใน

ภาษาไทยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อขอข้อมูลหรือคำตอบแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถเจตนาอื่น ๆ ได้อีก ดังจะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

3. คำแสดงการถามกับเจตนาของผู้พูด

นาวรรณ พันธุมเมธา (Nawawan 2015, 298) กล่าวว่าประโยคสามารถแสดงเจตนาของผู้พูดได้ โดยแบ่งประโยคออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประโยคแจ้งให้ทราบ ประโยคถามให้ตอบ และประโยคบอกให้ทำ เราจะรู้ว่าเป็นประโยคประเภทใดได้จากคำที่ปรากฏในประโยค เช่น คุณจะไปไหม มีคำบอกการถาม *ไหม* ช่วยแสดงว่าประโยคนี้เป็นประโยคถามให้ตอบ ผู้พูดมีเจตนาถามผู้ฟัง แต่การสังเกตคำในประโยคอาจไม่ช่วยให้ทราบเจตนาของผู้พูดได้เสมอไป เช่นประโยคที่มีคำบอกการถาม แต่ผู้พูดต้องการบอกเล่า เช่น *รู้ไหม* เมื่อคืนนี้ ขโมยขึ้นบ้านผกา หรือผู้พูดใช้ประโยคที่ลงท้ายว่า *ได้ไหม* แต่ต้องการขอร้องผู้ฟัง เช่น คุณขับรถช้า ๆ หน่อยได้ไหม (หน้า 313) ลักษณะดังกล่าวนี้จัดเป็นวัจนกรรมอ้อม ซึ่งเป็นการใช้รูปประโยคที่ไม่ตรงกับหน้าที่ แต่แสดงความหมายตามเจตนาของผู้พูด ผู้ฟังจำเป็นต้องใช้บริบทในการตีความ ซึ่งการใช้รูปประโยค (form) ไม่ตรงกับหน้าที่ (function) นั้น ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์เรียกว่าวัจนกรรมอ้อม (indirect speech act)

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (Peansiri 1988, 354) พบว่าประโยคคำถามมีวัจนกรรมอ้อมมากที่สุด เมื่อเทียบกับประโยคชนิดอื่น ๆ ¹ โดยพบการใช้เพื่อทักทาย เช่น ไปไหนมา เพื่อดำเนิน เช่น ไม่รู้หรือไม่ว่าต้องมาตรงเวลา เพื่อแสดงความขัดแย้ง เช่น เรื่องอะไรผมจะต้องจ้อคุณ เพื่อบอกเล่า เช่น คนเราต้องช่วยกัน จริงไหม และเพื่อบอกให้ทำ เช่น ขยับรถคุณไปหน่อยได้หรือเปล่า

¹ เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (Peansiri 1988) แบ่งประโยคออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่ ประโยคบอกเล่า ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำสั่ง และประโยคคำถาม

ดียู ศรีนราวัฒน์ (Deeyu 2011) ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย โดยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายและแบบสอบถามที่กำหนดสถานการณ์การใช้ภาษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 475 คน ผลการศึกษาส่วนของข้อมูลบทสนทนาในนวนิยาย สอดคล้องกับเพียรศิริ วงศ์วิภาานนท์ (Peansiri 1988) ที่พบว่าประโยคคำถามมีวัจนกรรม อ้อมมากที่สุด โดยใช้ประโยคคำถามเพื่อพูดอ้อมและทำหน้าที่แสดงการประชดประชัน มากที่สุด เช่น จะให้ตีฆ้องร้องป่าว มีแต่ตรงนำหน้ามาหรือยังง (หน้า 31) ในขณะที่ กลุ่มตัวอย่างใช้การพูดอ้อมเพื่อแสดงความสุภาพมากที่สุด โดยปัจจัยด้านการศึกษามีผล ต่อการเลือกใช้การพูดอ้อม ยิ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น ก็จะมีการใช้การพูด อ้อมมากขึ้น

การศึกษาประโยคคำถามในการแสดงความหมายอื่นนอกจากการถามเพื่อต้องการ คำตอบยังพบในงานของ วรพร ได้สกุลชู (Woraporn 2004) เรื่องการใช้ประโยคคำถาม แบบอ้อมจากละครโทรทัศน์ โดยแบ่งประโยคออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ 1. ประโยค คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ 2. ประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ 3. ประโยคคำถาม แบบให้เลือกตอบ ตามแนวคิดของปราณี กุลละวณิชย์ (Pranee 1980) ผลการศึกษา พบว่าประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ ซึ่งเป็นรูปประโยคคำถามที่ปรากฏคำแสดง คำถามประเภท *ทำไม ใคร อะไร ไหน เมื่อไร และอย่างไร* มีการใช้แบบอ้อม กล่าวคือ ทำหน้าที่สื่อความหมายอื่น ๆ นอกเหนือไปจากขอข้อมูลหรือรายละเอียดจากผู้ฟัง (หน้า 27) ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งเป็นรูปประโยคคำถามที่ใช้คำแสดงคำถาม ประเภท *หรือ หรือเปล่า ใช่ไหม ไหม* มีความแตกต่างด้านการใช้ของคำแสดงคำถาม ประเภท *หรือ กับ ไหม* กล่าวคือ ประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ที่ใช้คำแสดงคำถาม ประเภท *หรือ* ส่วนใหญ่พบว่าใช้เพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกในเชิงลบ เช่น การแสดง ความไม่เชื่อถือหรือการดูถูก ต่างจากประโยคคำถามที่ใช้คำแสดงคำถามประเภท *ไหม* พบว่าเป็นการใช้เพื่อแสดงความต้องการเพื่อยังความคิดเห็นของคู่สนทนาหรือเป็น

การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตัดสินใจว่าจะทำตามความต้องการของผู้พูดหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี กุลละวณิช (Pranee 1980) และจิตรภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (Chitraporn 1982) ส่วนประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ ซึ่งเป็นรูปประโยคคำถามที่ใช้คำเชื่อมประเภท *หรือ* กับข้อความที่ให้เลือกตอบมีการใช้เพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกในเชิงลบของผู้พูด (หน้า 29)

ในด้านหน้าที่ทางการสื่อสารของประโยคคำถามแบบอ้อม วรพรพบว่ามี 7 หน้าที่หลัก ได้แก่ เพื่อแสดงการปฏิเสธ เช่น ใครบอกว่าผมคิดอย่างนั้นล่ะ เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติของผู้พูด เช่น คนอะไรไร้มารยาท เพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด เช่น ฉันทว่าเรารีบขึ้นเครื่องไปเชียงใหม่กันเลยดีมั๊ย เพื่อเป็นการบอกกล่าว เช่น แก่ไม่รู้หรือกลัวว่ามันแอบไปมีชู้กับน้องชายแกล้งนะ เพื่อให้ทางเลือกแก่ผู้ฟัง เช่น ระบายมาใหม่ได้มั๊ยคะ เพื่อเน้นความสุภาพ เช่น เชิญคุณสารัตน์ไปหาอะไรดื่มกันดีกว่ามั๊ยครับ เพื่อทักทาย เช่น ตื่นแล้วหรือจ๊ะ ซึ่งบางหน้าที่สามารถแบ่งออกเป็นลักษณะย่อยได้

สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (Siriluck 2001) ศึกษาความหมายของประโยคที่มีคำ *ทำไม* ในด้านอรรถศาสตร์และวจนปฏิบัติศาสตร์ พบว่ารูปประโยคที่มีคำ *ทำไม* ใช้เพื่อแสดงความหมายตามเจตนาอื่นนอกเหนือจากการถาม 7 ความหมาย¹ ได้แก่ แนะนำ เช่น *ทำไมไม่ไปดูหนังล่ะ* ขอร้อง เช่น *ทำไมไม่ซื้ออีกซักขวดล่ะ* หนุว่าเมย์มันดูคนเดียวก๊หมดแล้ว จะเหลือถึงหนูมั๊ยเนี่ย สั้ง เช่น *ทำไมยังไม่ไปอีกล่ะลูก!* ตาหนิ เช่น *ทำไมถึงทะเลาะกันฮิ!* ได้แย้ง เช่น *ถ้าไม่โกรธจริงทำไมเค้าไม่โทรมาล่ะ* แสดงความรู้สึกในแง่ลบ เช่น *ทำไมแต่ละวันมันถึงช้าเป็นเรือเกลื่ออย่างจื้อะ* และชม เช่น *ทำไมใจดีจัง*

¹ สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (Siriluck 2001) วิเคราะห์ความหมายตามเจตนาในการกล่าวถ้อยคำตามแนวคิดของเซอร์ล (Searle 1969) จึงใช้คำว่าวจนกรรม แต่ผู้เขียนใช้คำว่า ความหมาย เพื่อให้เข้าใจได้ชัดเจนและตรงกับความมุ่งหมายของการเขียนบทความนี้

จากงานวิจัยที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าประโยคคำถามไม่ได้มีหน้าที่แสดงการถามเท่านั้น แต่ยังใช้ทำหน้าที่เพื่อแสดงเจตนาอื่น ๆ อีกด้วย

ผู้เขียนเก็บข้อมูลภาษาที่มีการใช้คำแสดงการถามเพื่อสื่อความหมายอื่น ๆ นอกเหนือไปจากขอข้อมูลหรือรายละเอียดจากผู้ฟัง โดยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในละครซีรีส์ที่เผยแพร่ทางยูทูบในเดือนตุลาคม ปีพุทธศักราช 2560 จำนวน 3 เรื่อง ที่เป็นตัวแทนของการใช้ภาษาในปัจจุบัน ได้แก่ เธอคนเหงากับเขาทิ้งเจ็ด รักออกแบบไม่ได้ และไดอารี่ตุ๊ดซี่ ละครซีรีส์ดังกล่าวมีเนื้อหาครอบคลุมทั้งเรื่องราวของวัยรุ่น ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยและวัยทำงาน และครอบคลุมการใช้ภาษาของทุกเพศ ทั้งเพศชาย เพศหญิง และเพศทางเลือก รวมถึงเก็บข้อมูลจากการสังเกตการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน จากบทสนทนาแบบเป็นกันเอง (casual conversation) ตามนิยามของมาร์ติน โจส์ (Joos 1961 cited in Amara 2013, 152) ที่กล่าวว่าบทสนทนาแบบเป็นกันเอง หมายถึง รูปแบบของภาษาที่ใช้กับเพื่อนสนิท คนที่รู้จักคุ้นเคยกัน ใช้เมื่อผู้พูดอยู่ในสถานการณ์ที่สบาย ๆ ในการใช้ภาษาเช่นนี้ ผู้พูดไม่ต้องระวังตัว ทุกอย่างจะเป็นธรรมชาติหมด ในด้านการออกเสียง จะมีการออกเสียงไม่สมบูรณ์ มีการพูดเร็ว มีการละคำ ส่วนด้านไวยากรณ์ จะใช้ประโยคไม่สมบูรณ์ ในด้านคำศัพท์มีการใช้คำสแลง เนื่องจากผู้เขียนเชื่อว่าจะทำให้พบลักษณะภาษาที่เป็นธรรมชาติ สะท้อนความเปลี่ยนแปลงของภาษาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งแตกต่างจากภาษาระดับพิธีการหรือทางการที่มักพบในภาษาเขียน ซึ่งจะมีลักษณะสมบูรณ์ และใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษา

จากการเก็บข้อมูล ผู้เขียนพบหน้าที่ในการสื่อสารของคำแสดงการถามทั้งแบบที่พบในงานวิจัยที่ผ่านมาและแบบที่พบเพิ่มเติม ซึ่งเป็นลักษณะใหม่ของการใช้คำแสดงการถามในภาษาไทยที่น่าสนใจ ตัวอย่างของการใช้คำแสดงการถามในการทำหน้าที่เพื่อแสดงเจตนาอื่นนอกเหนือจากการถามมีดังนี้

3.1 เพื่อแสดงการปฏิเสธ แบ่งออกได้เป็น การใช้คำแสดงการถามเพื่อปฏิเสธคำพูดหรือความเห็นของอีกฝ่าย และการใช้คำแสดงการถามเพื่อปฏิเสธการชักชวนของอีกฝ่าย

3.1.1 เพื่อปฏิเสธคำพูดหรือความเห็นของอีกฝ่าย

ตัวอย่างที่ 1 ในสถานการณ์ที่ ก. ถาม ข. ซึ่งเป็นเพื่อนชายที่สนิทว่าชอบตนหรือเปล่า

ก. แกชอบเราป่าวอะ

ข. เฮ้ย พัดลม เราเป็นเพื่อนกัน นี่เราทำแกอกหักปะเนี่ย

ก. ออกหักไรอะ เราถามแกว่าแกชอบเรารึเปล่า เราไม่ได้ชอบแก เราเป็นเพื่อนกันไง

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.2 1/4)

คำแสดงการถาม ไร คือรูปแปรของ อะไร ซึ่ง ก. ใช้เพื่อแสดงการปฏิเสธว่าตนไม่ได้ออกหักอย่างที่ ข. คิด

ตัวอย่างที่ 2 ในสถานการณ์ที่ ก. กับ ข. ปรึกษากันว่าใครเป็นคนเอาตุ๊กตาหมีมาให้ ข. โดย ก.คิดว่าเป็นเพลย์ แต่ ข.ไม่เห็นด้วย

ก. เพลย์ วันนี้แกบอกฉันเองว่ามันซมแกว่าใส่รองเท้าสีดำดูดี

ข. แก ไอ้เพลย์มันก็ซมทุกคนป่าว

ก. แต่มันก็ไม่ซมฉันนะ

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.3 1/4)

คำแสดงการถาม ป่าว คือรูปแปรของ หรือเปล่า ซึ่ง ข. ใช้เพื่อแสดงการปฏิเสธความเห็นของ ก.

ตัวอย่างที่ 3 จากสถานการณ์การใช้ภาษาจริง ก. เห็นว่าขนมของตนที่วางไว้ในตู้เย็นหายไป จึงคิดว่า ข. เป็นคนเอาไปกิน แต่ ข. ปฏิเสธ

ก. นี่หยิบขนมพีไปกินหรือ ทำไม่ไม่บอกก่อน

ข. กินที่ไหน เปลา คนอื่นหยิบไปรีเปลา

คำแสดงการถาม *ที่ไหน* เป็นการถามเกี่ยวกับสถานที่ แต่ในที่นี้ใช้เพื่อแสดงการปฏิเสธ คำพูดของ ก.

ตัวอย่างที่ 4 จากสถานการณ์การใช้ภาษาจริง ก. ถาม ข. ว่าวันนี้ต้นแตงตัวสวยไหม แต่ ข. เห็นว่าไม่สวย

ก. วันนี้ฉันแตงตัวสวยมั๊ยก

ข. สวย ซะเมื่อไหร่

คำ *เมื่อไหร่* นอกจากจะมีความหมายแสดงการถามเวลา ยังมีการใช้เพื่อแสดงการปฏิเสธ ซึ่งคำแสดงการถามนี้เป็นทั้งการปฏิเสธคำพูดของอีกฝ่าย และแสดงความหมายตรงข้ามสิ่งที่ตนเพิ่งพูดออกไปก่อนหน้านี้ จากตัวอย่าง ข. มีเจตนาสื่อความหมายว่า ไม่สวย จะสังเกตได้ว่าการใช้คำแสดงการถาม *เมื่อไหร่* ในลักษณะนี้ใช้เพื่อหยอกล้อกับคนที่คุ้นเคยสนิทสนมกัน

3.1.2 เพื่อปฏิเสธการชักชวนของอีกฝ่าย

ตัวอย่างที่ 5 ในสถานการณ์ที่ ก.ชวน ข.กินไอศกรีมแท่งเดียวกัน แต่ ข. ไม่ต้องการกิน จึงแสดงการปฏิเสธ

ก. พี่พัทลม กินไอติมผมมั๊ยพี่ ไอติมผมอร่อยนะ

ข. มันกินด้วยกันได้ที่ไหนล่ะ

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.3 2/4)

3.2 เพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของผู้พูด จากข้อมูลพบว่าเป็นการใช้คำแสดงการถาม เพื่อแสดงความรู้สึกไม่พอใจ และเพื่อแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

3.2.1 เพื่อแสดงความรู้สึกไม่พอใจ

ตัวอย่างที่ 6 ในสถานการณ์ที่ ก. กำลังตีเทปเพื่อทำเส้นแบ่งเขตระหว่าง 2 ชมรม แล้วพูดกับ ข. ซึ่งอยู่อีกชมรมหนึ่งว่า

- ก. ไม่ต้องมายุ่งกันเนอะ
- ข. ต้องขนาดนี้เลยหรอจ๊ะ
- ก. จ๊ะอะไร
- ข. (ไม่มีคำตอบ)

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 2/4)

จากตัวอย่าง ก. ใช้คำแสดงการถาม *อะไร* เพื่อแสดงความรู้สึกไม่พอใจที่ ข. ใช้คำสั่งทำ *จ๊ะ* เพื่อแสดงความสนิทสนมกับตน

ตัวอย่างที่ 7 ในสถานการณ์ที่ ก. เล่าเรื่องที่ตนไปพบแพทย์ให้ ข. ฟัง แต่เมื่อ ข. แสดงอาการเป็นห่วง ก. กลับพูดให้เป็นเรื่องตลก

- ก. เมื่อกวานลิปต์ออยเพิ่งไปหาหมอมา พอหมอพูด ลิปต์ออยถึงกับยืนไม่อยู่เลยอะพัลลม
- ข. ทำไมอะ เป็นหนักเลยหรอ
- ก. หมอบอกว่าเชิณนั่งเลยครีบ
- ข. *เมื่อไหร่*จะเลิกเล่นมุกจากเน็ตเนี่ย

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 1/4)

จากตัวอย่าง ข. ใช้คำแสดงการถาม *เมื่อไหร่* เพื่อแสดงความรู้สึกไม่พอใจที่ ก. เล่นมุกตลก แทนที่จะพูดให้จริงจัง นอกจากนี้ การใช้คำแสดงการถาม *เมื่อไหร่* ของ ข. ยังแสดงสภาวะเกิดก่อน (presupposition) ว่า ก. เคยเล่นมุกแบบนี้มาแล้ว

3.2.2 เพื่อแสดงความรู้สึกประหลาดใจ

ตัวอย่างที่ 8 ในสถานการณ์ที่ ก. ทาม ข. ว่าในบรรดาผู้ชายทั้งเจ็ดคน ข.ชอบใคร แต่
ข. ตอบว่าไม่ชอบใครเลย

- ก. ผู้ชายเจ็ดคนนี้แกชอบใคร
- ข. ไม่มีอะ
- ก. อะไร ผู้ชายตั้งเจ็ดคนเลยนะ แกไม่ชอบใครเลยหรอ
- ข. (ส่ายหน้า)

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 3/4)

จากตัวอย่าง ก. ใช้คำแสดงการถาม อะไร เพื่อแสดงความรู้สึกที่ ข. ไม่ชอบ
ใครเลยสักคน

ตัวอย่างที่ 9 ในสถานการณ์ที่ ข. ติดชื้อหน้าตู้ล็อกเกอร์ให้ทุกคนในชมรม ทั้งที่เพิ่ง
รู้จักกันไม่นาน

- ก. พี่จำชื้อทุกคนได้ไงอะคะ
- ข. จำได้ดี

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 3/4)

จากตัวอย่าง ก. ใช้คำแสดงการถาม ไง ซึ่งเป็นรูปแปรของ อย่างไร เพื่อแสดง
ความรู้สึกที่ ก. จำชื้อของทุกคนได้ ไม่ได้มีเจตนาเพื่อให้ ข. อธิบายว่ามีวิธีการ
หรือเคล็ดลับในการจำชื้อทุกคนได้แต่อย่างใด

3.3 เพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด

โดยปกติแล้ว รูปประโยคที่มีเจตนาให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูดคือ
รูปประโยคคำสั่ง แต่ผู้พูดอาจใช้คำแสดงการถามเพื่อแสดงเจตนานี้ได้เช่นกัน โดยการใช้
คำแสดงการถามเพื่อแสดงเจตนาให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูดนี้เป็นการให้
ทางเลือกแก่ผู้ฟัง เปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้มีโอกาสตัดสินใจว่าจะปฏิบัติตามความต้องการของ
ผู้พูดหรือไม่ จัดเป็นการใช้ภาษาสุภาพอย่างหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 10 ในสถานการณ์ที่ ก. เอ่ยชวน ข. ไปเข้าชมรมหนึ่ง พร้อมให้ข้อมูลเพื่อจะชักจูงให้ ข. เห็นด้วย โดยกล่าวว่า “ไปอยู่ชมรมถ่ายภาพมั๊ย เราจะได้มีภาพสวย ๆ ไว้ทำโปรไฟล์ฟิคเจอร์อะไรเงี้ย”

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 1/4)

จากตัวอย่าง ก. ใช้คำแสดงการถาม มั๊ย เพื่อเป็นรูปแปรของ ไหม เพื่อแสดงเจตนาชักชวนให้ ข. เข้าชมรมถ่ายภาพ

ตัวอย่างที่ 11 ในสถานการณ์ที่ ข. กำลังติดเทปเพื่อทำเส้นแบ่งเขตระหว่างสองชมรม ก. จึงเสนอตัวช่วยเหลือ

ก. ทำไร

ข. ก็ต่างคนต่างอยู่เิง

ก. ให้เราช่วยดีกว่ามั๊ย

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 2/4)

จากตัวอย่าง ก. ใช้คำแสดงการถาม มั๊ย เพื่อแสดงเจตนาให้ ข. ยินยอมให้ตนช่วยเหลือตามที่เสนอ

3.4 เพื่อเป็นการบอกกล่าว

นอกจากเจตนาข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว พบว่าผู้พูดอาจใช้คำแสดงการถามในการแสดงเจตนาเพื่อบอกกล่าวเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ฟังได้รับทราบได้อีกด้วย ซึ่งส่วนมากใช้ก่อนเข้าสู่เนื้อหาที่ต้องการบอกกล่าวให้ผู้ฟังทราบ และมักพบว่ามีการใช้ร่วมกับกริยา ‘รู้’

ตัวอย่างที่ 12 ในสถานการณ์ที่ ข. มาชวน ก. ไปอยู่ชมรมเดียวกัน ก.จึงบอกว่าหากไม่ชวน ตนจะเปิดชมรมเอง

ก. นีรู้มั๊ย ถ้าพิดลมไม่มาชวนลิปต์ออยนะ ลิปต์ออยจะไปเปิดชมรมโยโย่ละนะ

ข. นีเ่งขนาดนั้นเลยหรอ

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 1/4)

ตัวอย่างที่ 13 ในสถานการณ์ที่ ก. เล่าให้ ข. ฟังว่าตนไม่ชอบกินข้าวคนเดียว โดยกล่าวว่า “นี่ที่กินข้าวคนเดียวไม่ได้เลยรู้ปะ กินคนเดียวแล้วรู้สึกว่ามันไม่ค่อยอร่อย”

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.3 3/4)

ลักษณะการใช้คำแสดงการถามเพื่อแสดงเจตนาบอกกล่าวนี้ วัชรพล บุพมิตร (Watcharapon 1996, 145) จัดว่าเป็นดัชนีปริจเฉท¹ ชนิดหนึ่ง เรียกว่า ดัชนีปริจเฉทแสดงบทบาทของผู้พูด ที่ผู้พูดกำลังจะดำเนินบทบาทเป็นผู้เสนอความ โดยที่คาดเดาว่าผู้ฟังยังไม่รู้เรื่องดังกล่าว เพราะไม่เช่นนั้นแล้ว คงไม่จำเป็นต้องเล่า

3.5 เพื่อแสดงการตำหนิ

ตำหนิ หมายถึง ตีว่าบกพร่อง (Royal Institute 2013, 498) คำแสดงการถามอาจใช้เพื่อแสดงเจตนาตำหนิผู้ฟังได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 14 ในสถานการณ์ที่ ข. เปิดเพลงฟังในห้องที่ใช้ร่วมกันสองชมรม ก. ซึ่งเป็นสมาชิกของอีกชมรมหนึ่งกำลังนั่งทำงานอยู่ จึงเดินเข้ามาฟังชมรมของ ข. แล้วปิดวิทยุพร้อมกับกล่าวกับ ข. ว่า “หูตึงรีเปล่ว เปิดเพลงซะดังเลย”

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep. 1 3/4)

จากตัวอย่าง ก. ใช้คำแสดงการถาม รีเปล่ว ซึ่งเป็นรูปแปรของ หรือเปล่า เพื่อตำหนิ ข. ที่เปิดเพลงเสียงดัง

---

¹ ดัชนีปริจเฉท หมายถึง หน่วยภาษาที่ปรากฏหน้าหรือหลังหน่วยถ้อย (unit of talk) โดยไม่ได้เป็นองค์ประกอบทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยถ้อยที่ปรากฏรวม ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงถ้อยคำกับบริบทที่มีการใช้ถ้อยคำนั้น ทำให้ปริจเฉท (discourse) มีความเป็นเอกภาพและทำให้ผู้ร่วมสนทนาสามารถตีความถ้อยคำได้ (Schffrin 1987 cited in Watcharapon 1996, 7)

ตัวอย่างที่ 15 ในสถานการณ์ที่ ข. เดินเข้ามาในห้องชมรมของ ก. เพื่อสมัครเป็นสมาชิกชมรม แต่ ก. ไม่อยากให้มีสมาชิกในชมรมเพิ่ม ค. จึงพูดให้ ข. เข้าใจว่าหากไม่มีสมาชิก ชมรมอาจต้องปิดตัว

- ก. น้องมาทำอะไรห้องชมรมพี่
- ข. คือ ผมมาสมัครชมรมครับ
- ก. ปี 1 ไม่ต้องมีชมรมไม่ใช่เหรอ
- ข. ผมอยากฝึกงานครับ (ตอบพร้อมกับหันไปทางอีกชมรมหนึ่งซึ่งอยู่ในห้องเดียวกัน และก้าวเดินออกไป)
- ค. แยกไปเล่นน้องเค้าทำไม ถ้าชมรมนั้นมีคนมากกว่า ชมรมเราอาจอยู่ไม่ถึงปีก็ได้นะ
- ข. หยุด จ้า น้องมาอยู่ชมรมพี่

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 2/4)

จากตัวอย่างข้างต้น ค. ใช้คำแสดงการถาม *ทำไม* เพื่อกล่าวตำหนิ ก. ที่ไปแสดงท่าทีไม่ต้อนรับ ข. เข้าชมรม

ตัวอย่างที่ 16 ในสถานการณ์ที่ ก. โดนรุ่นพี่แกล้งจับแมลงสาบมาใส่ ทั้งที่รู้ว่าตนกลัว จึงพูดว่า “ใครใช้ให้พี่ทำแบบนี้กับผมเนี่ย”

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.5 2/4)

ตัวอย่างที่ 17 จากสถานการณ์การใช้ภาษาจริง หัวหน้าพูดกับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานผิดพลาด เนื่องจากส่งเอกสารไปยังหน่วยงานช้ากว่ากำหนดว่า “นี่เธอไม่รู้หรือยังไงว่าเอกสารนี้ต้องส่งออกทุก ๆ วันที่ 15 ทำงานที่นี้มากี่นานแล้วนะ”

จากตัวอย่างข้างต้น ก. ใช้คำแสดงการถาม *ยังไง* (รูปแปรของ *อย่างไร*) เพื่อกล่าวตำหนิเจ้าหน้าที่ที่ทำงานผิดพลาด

3.6 เพื่อทักทาย

พบการใช้คำแสดงการถามเพื่อช่วยเสริมสร้างความประทับใจและกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 18 ในสถานการณ์ที่ ก. เดินผ่านมาเจอ ข. ซึ่งนั่งหน้าหนึ่ง ๆ ไม่ยิ้มแย้ม ก. จึงกล่าวขึ้นว่า

ก. ใจ พัดลม เป็นไรเปล่า หน้าบึ้งเชียว

ข. เปล่านี่คะ

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 3/4)

คำแสดงการถาม ใจ เป็นรูปแปรของ อย่างไร สังเกตได้ว่า ข. ตอบแค่คำถามที่สอง ‘เป็นไรเปล่า’ เพราะรู้ว่าคำถามแรกเป็นการทักทาย ไม่ได้ต้องการคำตอบแต่อย่างใด

3.7 เพื่อชม

ตัวอย่างที่ 19 จากสถานการณ์การใช้ภาษาจริง ที่ ก. ซึ่งมีศักดิ์เป็นพี่ ไม่ได้เจอ ข. นาน และรู้ว่า ข. สอบเข้าเรียนคณะแพทยศาสตร์ได้ เมื่อเจอกัน จึงพูดกับ ข. ว่า “ได้ยินว่าเรียนหมอหรือ เก่งจริง ๆ เลย”

จากตัวอย่าง ก. ไม่ได้ใช้คำแสดงการถาม หรือ เพื่อให้ ข. ตอบรับหรือปฏิเสธ เนื่องจากรู้ข้อมูลมาแล้วอย่างแน่ชัด แต่ใช้เพื่อแสดงเจตนาชื่นชมในความเก่งของ ข.

ตัวอย่างที่ 20 จากสถานการณ์การใช้ภาษาจริง ที่ ก. ซึ่งมีศักดิ์เป็นพี่ ไม่ได้เจอ ข. อีกเลยตั้งแต่ ข. แต่งงาน จนมาพบกันอีกครั้งตอน ข. มีลูกสาวโตเป็นสาวสวยแล้ว จึงพูดกับ ข. ว่า “เราไม่ได้เจอกันนานเลยนะ นี้อลูกสาวหรือ ทำไมลูกสวยอย่างนี้ ได้แม่มาสินะ”

จากตัวอย่าง ก. ไม่ได้ใช้คำแสดงการถาม หรือ เพื่อให้ ข. ตอบรับหรือปฏิเสธ เช่นเดียวกับตัวอย่างที่ 19 นอกจากนี้ ใช้คำแสดงการถาม *ทำไม* เพื่อกล่าวชมว่าลูกสาวของ ข. สวย โดยไม่ได้ต้องการถามถึงสาเหตุของความสวยของลูกสาวของ ข. แต่อย่างใด

3.8 เพื่อโต้แย้ง

ตัวอย่างที่ 21 ในสถานการณ์ที่ ก. เห็นว่า ข. หนีบั้งมาก จึงบอกว่าหน้าของ ก. บั้งเหมือนตุต ข. จึงแย้งว่าหน้าตนไม่ได้เป็นเช่นนั้น

ก. หน้าพัตลมเหมือนตุตเลย

ข. ตุตอะไรสวยขนาดนี้ลิฟต์ออย

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 3/4)

ตัวอย่างที่ 22 ในสถานการณ์ที่ ก. พุดถึงเพื่อนชายที่ปฏิเสธว่าไม่ได้คิดอะไรกับตน ทั้งที่การกระทำที่ทักกับตนพิเศษกว่าคนที่ เป็นเพื่อนกันว่า “มาให้ความหวังแล้วก็บอกว่าเป็นเพื่อน เพื่อนที่ไหนเค้าอนอบไหล่กัน”

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.3 1/4)

จากตัวอย่างที่ 21 และ 22 มีการใช้คำแสดงการถาม *อะไร* และ *ที่ไหน* เพื่อแสดงเจตนาโต้แย้งความคิดและคำพูดของอีกฝ่าย

3.9 เพื่อประชดประชัน

ตัวอย่างที่ 23 จากสถานการณ์การใช้ภาษาจริงที่ ก. พยายามงอนน้องเพื่อนที่กำลังโกรธ แต่ไม่ว่าจะขอโทษอย่างไร เพื่อนก็ไม่หายโกรธเสียที ก. จึงพุดกับเพื่อนว่า “จะต้องให้ฉันกราบเลยมัย แกถึงจะหายโกรธ”

ตัวอย่างที่ 24 จากสถานการณ์การใช้ภาษาจริงที่รุ่นน้องคนหนึ่งมาถึงที่ซ้อมเชียร์ช้ากว่าเวลานัด ทำให้ทุกคนต้องรอ รุ่นพี่จึงพุดกับน้องที่มาสายว่า “ทำไมน้องไม่มาตอนเลิกแล้วเลยคะ”

จากตัวอย่างที่ 23 และ 24 มีการใช้คำแสดงการถาม *มัย* (รูปแปรของ ไหม) และ *ทำไม* เพื่อแสดงเจตนาประชดประชันผู้ฟัง

3.10 เพื่อเร่ง

ตัวอย่างที่ 25 จากสถานการณ์การใช้ภาษาจริงที่ ก. รอเพื่อนหลังเลิกเรียนเพื่อจะไปซื้อของกัน แต่เพื่อนยังคุยกันไม่เลิก และไม่มีทีท่าจะเก็บของ ก. จึงพูดกับเพื่อนว่า “จะไปกันได้หรือยัง” เพื่อแสดงเจตนาเร่งให้เพื่อนเลิกคุยและออกเดินทาง去买ของตามที่นัดกันได้

จะเห็นได้ว่าการใช้คำแสดงการถามเพื่อแสดงเจตนาต่าง ๆ สามารถปรากฏได้ในประโยคคำถามทั้ง 3 แบบที่ปราณี กุลละวณิชย์ (2523) ได้แบ่งรูปประโยคคำถามในภาษาไทยไว้ กล่าวคือพบทั้งในประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งประกอบขึ้นจากประโยคบอกเล่าหรือประโยคปฏิเสธ ตามด้วยคำว่า *หรือ หรือเปล่า* และ *ไหม* ประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ ซึ่งประกอบขึ้นจากประโยคที่ตามด้วยคำว่า *ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร และ ทำไม* และ ประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบที่มีคำว่า *หรือ*

จากตัวอย่างข้างต้น ก. ใช้คำแสดงการถาม *มีัย* ซึ่งเป็นรูปแปรของ *ไหม* เพื่อเสนอตัวช่วยเหลือ ข. และต้องการให้ ข. อนุญาตให้ตนช่วย

4. หน้าที่ของคำแสดงการถามในปัจจุบันที่พบเพิ่มเติม

ผู้เขียนสังเกตว่าคำแสดงการถามในปัจจุบันมีลักษณะการใช้เพื่อทำหน้าที่แสดงเจตนาอื่นเพิ่มขึ้นจากที่เคยมีผู้ทำวิจัยไว้ โดยพบการใช้เพื่อทำหน้าที่แสดงเจตนาต่าง ๆ ดังนี้

4.1 เพื่อตรวจสอบว่าผู้ฟังติดตามฟังผู้พูดอยู่

ตัวอย่างที่ 26 ในสถานการณ์ที่ ค. เล่าให้ ก. ฟังว่าที่มาช้าเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับแท็กซี่

ก. นีวีงมาหรือ

ข. เออสิ ประมาณมินิมาราชอนได้มั้งที่เดินกันมา

ก. ทำไมอะ

ข. ถามอีคิมลี ตัวดี

ค. งัดกับแท้กซี่มานะลี นั่งแท้กซี่มาด้วยกัน *ไซ่มะ* มั่นนะ...(มีผู้ชายเดินผ่าน ค. เลยหันไปสนใจผู้ชาย)

(ไดอารี่ตุ๊ดซี่ Ep.5 2/4)

ในที่นี้ *ไซ่มะ* (รูปแปรของ *ไซ้ใหม่*) ไม่ได้แสดงความหมายเกี่ยวกับการถามที่ผู้พูดทราบเรื่องราวมาก่อน และผู้พูดค่อนข้างแน่ใจว่าที่ตนทราบมานั้นถูกต้อง แต่เพียงแค่ว่าต้องการให้ผู้ฟังยืนยันตามความหมายของคำแสดงการถาม *ไซ้ใหม่* แต่จากตัวอย่างที่ 26 การใช้ *ไซ่มะ* เป็นการตรวจสอบว่าผู้ฟังติดตามฟังผู้พูดอยู่ ลักษณะการใช้เช่นนี้จัดเป็นดัชนีปริจเฉท ซึ่งตามผลการศึกษาของวัชรพล บุพนมิตร (Watcharapon 1996, 124) พบว่าเป็นดัชนีปริจเฉทที่ทำหน้าที่แสดงวัจนกรรมย้ำความสนใจของผู้ฟัง ทั้งนี้ วัชรพลได้ตั้งข้อสังเกตว่าดัชนีปริจเฉท *ไซ่มัย* น่าจะมีที่มาจากคำแสดงคำถามทดสอบ *ไซ้ใหม่* โดยเทียบกับผลการศึกษาของจิตรภรณ์ เกียรติไพบูลย์ (Chitrapom 1982) ที่กล่าวว่า *ไซ้ใหม่* แสดงความหมายว่าผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบมากพอ แต่ถามเพียงเพื่อให้ได้คำตอบจากผู้ฟังมายืนยันคำตอบที่ตนคาดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ ในบางครั้ง ผู้พูดจึงไม่ต้องรอคำตอบจากผู้ฟัง ซึ่งลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับการแสดงหน้าที่ของดัชนีปริจเฉท *ไซ่มัย* ที่ไม่ได้แสดงเจตนาถามให้ตอบ แต่แสดงว่าผู้พูดต้องการรักษาระดับความสนใจของผู้ฟังและให้ติดตามฟังเรื่องที่ตนจะพูด จึงกล่าวได้ว่า ดัชนีปริจเฉทนี้มีที่มาจากคำแสดงคำถามทดสอบ *ไซ้ใหม่*

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนพบข้อมูลการใช้คำแสดงการถาม *ไซ้ปะ* ในการแสดงเจตนาตรวจสอบว่าผู้ฟังกำลังติดตามฟังผู้พูดอยู่เช่นกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 27 ในสถานการณ์ที่แม่เล่าให้ลูกสาวฟังว่าจิบกันกับพ่ออย่างไร

“แม่ได้รับเทปพ่อทางตู้จดหมายนะ ตอนแรกแม่ก็กลัวนะ ใครจะไปรู้ เกิดเป็นโรคจิตใช้ปะ แต่พอฟังเรื่อย ๆ ฟังมันต่อ ๆ ไป ต่อ ๆ ไป ไม่รู้ทำไม แม่หลงรักเสียงพ่อเฉยเลย”

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.2 4/4)

ผู้เขียนเห็นว่าคำแสดงการถาม *ใช้ปะ* ในลักษณะนี้เป็นดัชนีปริศนาแสดงวัจนกรรมย้ำความสนใจของผู้ฟัง เหมือนกับ *ใช้มั้ย (ใช้มะ)* และดัชนีปริศนาที่นำมาจากคำแสดงการถาม *ใช้หรือเปล่า* ในลักษณะเดียวกับดัชนีปริศนา *ใช้มั้ย* ที่มีที่มาจากคำแสดงคำถาม *ใช้ไหม* เนื่องจากผู้พูดมีข้อมูลในเรื่องที่ถามและคำตอบมากพอ แต่ถามเพียงเพื่อให้ได้คำตอบจากผู้ฟังมายืนยันคำตอบที่ตนคาดไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ ในบางครั้งผู้พูดจึงไม่ต้องรอคำตอบจากผู้ฟัง

4.2 เพื่อล้อหรือแซวผู้ฟัง

ตัวอย่างที่ 28 ในสถานการณ์ที่ ก. ซึ่งเป็นแม่เห็นลูกเดินกลับบ้านมากับเพื่อนผู้ชาย จึงกล่าวกับลูกว่า “ยังงัย ยังงัย ไม่เห็นนานแล้วนะคนนี่ ไม่เห็นกลับบ้านด้วยกันนานเลย”

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 4/4)

จากตัวอย่าง *ยังงัย* (รูปแปรของ อย่างไร) ใช้เพื่อเจตนาแซวหรือล้อผู้ฟัง มักใช้กับเหตุการณ์ที่ผิดไปจากปกติ เช่นตัวอย่างที่ปกติกลับบ้านคนเดียว แต่วันนี้มีเพื่อนผู้ชายคนที่เคยกลับด้วยกันนานแล้วมาส่ง ผู้เขียนเห็นว่าคำแสดงการถาม *ยังงัย* ในลักษณะนี้เป็นดัชนีปริศนาเช่นกัน เนื่องจากผู้พูดไม่ได้มีเจตนาให้ผู้ฟังตอบ สังเกตจากที่มีข้อความมาต่อท้ายคำแสดงการถามนี้ทันที นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาที่คำแสดงการถาม *ยังงัย* ผู้ฟังก็จะไม่สามารถตอบคำถามได้ว่าผู้พูดหมายถึงอะไร เนื่องจากไม่มีข้อความที่นำมาก่อนหรือตามมาหลังจากคำนี้ การจะเข้าใจความหมายจะต้องมีการเชื่อมโยงกับบริบท จึงจะทำให้เกิดความหมายขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะของดัชนีปริศนาตามแนวคิดของชิฟฟริน (Schiffirin 1987)

4.3 เพื่อแสดงความหมายว่า มาก

จากข้อมูลพบคำแสดงการถาม ไหน ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงการเคลื่อนที่ ‘ไป’ ในการแสดงความหมายว่า มาก

ตัวอย่างต่อไปนี้นำจากสถานการณ์การใช้ภาษาจริง

ตัวอย่างที่ 29 “โอ้โฮ จะสูงไปไหนเนี่ย ไม่ได้เจอแป๊บเดียวตัวสูงขึ้นมากเลย”

ตัวอย่างที่ 30 “เรียนได้ 4.00 นี้จะเก่งไปไหนเนี่ย”

ตัวอย่างที่ 31 “เสื้อตัวเล็กขนาดนี้ยังใส่ได้อีก จะผอมไปไหนเนี่ย”

จากตัวอย่างข้างต้น คำแสดงการถาม (ไป) ไหน ไม่ได้มีความหมายเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ แต่เป็นการแสดงนัยว่ามาก ในที่นี้ หมายถึง สูงมาก เก่งมาก ผอมมาก

4.4 เพื่อแสดงความคิดเห็น

ตัวอย่างที่ 32 ในสถานการณ์ที่ ก. แสดงความเห็นที่มีต่อคนที่ตนคิดว่ามาชอบ ข.

ก. ฉันว่ามันคู่อ่อน ๆ แยกังใจก็ไม่รู้อะ หรือว่ามันชอบแกป่าว

ข. ถ้าแกคิดงั้น มันคงชอบแม่ฉันเหมือนกันอะ น้องเค้าหวานกับแม่ฉันมากกว่าฉันอีก

ก. เด็กมันเป็นงานป่าว มันก็เข้าทางแม่อะไรเงี้ย

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.4 1/4)

จากตัวอย่าง ก. ใช้คำแสดงการถาม ป่าว (รูปแปรของ หรือเปล่า) เพื่อแสดงความคิดเห็นของตน

4.5 เพื่อแสดงความไม่สนใจคำพูดของอีกฝ่าย

ตัวอย่างที่ 33 จากสถานการณ์จริงที่ ก. ซึ่งเป็นพี่ เดือน ข. ว่าอายุถึงวัยที่ควรคิดเรื่องการมีครอบครัวแล้ว

ก. อายุสามสิบกว่าแล้ว ทำไมไม่คิดจะแต่งงานเหมือนคนอื่นเค้าบ้าง

ข. แล้วไงอะ ไม่ได้ขอให้ใครมาเลี้ยงนะ ทุกวันนี้ก็หาเงินใช้เอง

จากตัวอย่าง ข. ใช้คำแสดงการถาม ไง (รูปแปรของ อย่างไร) โดยใช้ร่วมกับคำว่า ‘แล้ว’ เพื่อแสดงความไม่สนใจคำแนะนำของ ก.

5. ข้อสังเกตการใช้คำแสดงการถาม ปะ และ มะ (มัย)

จากที่ได้ทบทวนตำราและงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้คำแสดงการถาม จะเห็นได้ว่าคำแสดงการถามในภาษาไทยนั้นมีการใช้ที่แตกต่างกัน และโดยทั่วไปมักไม่สามารถใช้แทนกันได้ ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น แม้ว่าจะมีหน้าที่หลักเหมือนกัน คือ เพื่อแสดงความสงสัยของผู้พูด และต้องการทราบข้อมูล ใดๆ ก็ดี จากการสังเกตการใช้คำแสดงการถามในชีวิตประจำวัน ผู้เขียนพบว่าคำแสดงการถาม *ปะ* (รูปแปรของ หรือเปล่า) สามารถแทนด้วย *มะ* หรือ *มัย* (รูปแปรของ ไหม) ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 34 “แล้วสรุปทำไมถึงชอบฟังเพลง 90 อะ บอกหน่อยได้ปะ”

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 2/4)

เมื่อแทนคำแสดงการถามในตัวอย่างข้างต้น ด้วยคำ *มะ* ความหมายยังคงเหมือนเดิม หรือหากในการถามมีการใช้คำแสดงการถาม *มะ* ก็สามารถใช้ *ปะ* แทนได้เช่นกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 35 “หน้าตาน้องเนี่ย ชอบฟังเพลง 90 ไหมมะ เกิดป๊ออะไรอะ”

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 2/4)

เมื่อแทนคำแสดงการถามในตัวอย่างข้างต้น ด้วยคำ *ปะ* ก็ยังคงมีความหมายเหมือนเดิม

ตัวอย่างที่ 36 จากสถานการณ์จริงที่เจ้าหน้าที่ 2 คนเอ่ยถามอาจารย์ว่า “อาจารย์ผอมลงมั๊ย” และ “อาจารย์ผอมลงปะ” ซึ่ง 2 ประโยคนี้มีความหมายเหมือนกัน

ผู้เขียนเห็นว่ากรที่คำแสดงการถาม *ปะ* และ *มะ* สามารถใช้แทนกันได้ เนื่องจากคำแสดงการถามสองคำนี้มีสภาวะเกิดก่อน ซึ่งเป็นลักษณะทางอรรถศาสตร์เหมือนกัน คือผู้พูดไม่ได้ทราบเรื่องราวมาก่อน¹ ไม่มีข้อมูลในเรื่องเกี่ยวกับคำตอบมากพอ ผู้พูดจึงถามเพราะต้องการคำตอบและไม่ได้คาดว่าคำตอบจะเป็นตอบรับหรือตอบปฏิเสธ (Chitraporn 1982; Nawawan 2015)

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนพบตัวอย่างข้อมูลภาษาที่คำว่า *ปะ* กับ *มะ* ไม่สามารถแทนกันได้ ทุกครั้ง เช่น

ตัวอย่างที่ 37 ในสถานการณ์ที่ ก. เดินเข้ามาที่ชมรม แล้วถาม ข. ว่าชมรมนี้คือชมรมนิยมเพลง 90 ใช่หรือไม่

ก. ชมรมนิยมเพลง 90 *ปะ*ครับ

ข. ครับ

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 1/4)

ในตัวอย่างข้างต้น ไม่สามารถแทน *ปะ* ด้วย *มะ* ได้ เนื่องจากประโยคจะฟังดูแปลก

จากการเก็บข้อมูล ผู้เขียนยังพบตัวอย่างที่น่าสนใจที่ทำให้เห็นว่าคำแสดงการถาม *ปะ* ในปัจจุบันมีการนำมาใช้แทน *มะ* โดยที่ไม่คำนึงถึงความหมายประจำรูปของคำตามที่ได้ทบทวนความหมายของคำแสดงการถามทั้งสองไว้ในตอนต้นของบทความ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

¹ คำแสดงการถาม *ปะ* (รูปแปรของ หรือเปล่า) ใช้ได้ทั้งกรณีผู้พูดได้ทราบเรื่องราวมาก่อนบ้างแล้ว และกรณีที่ผู้พูดไม่ทราบเรื่องราวมาก่อน

ตัวอย่างที่ 38 ในสถานการณ์ที่ ก. ขับรถไปส่ง ข. แล้วรถติดมาก ก. จึงชวน ข. ทานข้าวก่อน

- ก. เออ นี่พัลลภม เดี่ยวเราแวะกินข้าวกันหน่อยปะ
- ข. ไม่เป็นไรค่ะพี่ หนูไม่หิว

(เธอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.3 3/4)

หรือตัวอย่างที่ 39 ในสถานการณ์ที่ ก. ต้องการขอ ข. เป็นแฟน จึงพูดกับ ข. ว่า “พี่โคตรชอบชมพูเลยอะ เป็นแฟนกับพี่ปะ”

(รักออกแบบไม่ได้ Ep.8 3/5)

จากตัวอย่างที่ 38 และ 39 ก. มีเจตนาชักชวนและขอร้อง ข. ซึ่งหากดูตามความหมายประจำรูปแล้ว ควรใช้คำแสดงการถาม *มะ* (ไหม) มากกว่าคำว่า *ปะ* (หรือเปล่า) เนื่องจากคำว่า *ไหม* แสดงว่าผู้พูดไม่แน่ใจว่าผู้ฟังจะตอบอย่างไร และแสดงความคาดหวังของผู้พูดจึงสามารถแสดงเจตนาชักชวนและขอร้องได้ ต่างกับ *หรือเปล่า* ที่ผู้พูดมีข้อเท็จจริงที่รู้มาก่อน การใช้ *ปะ* จึงไม่น่าจะปรากฏในประโยคที่แสดงเจตนาชักชวนเช่นนี้ แต่ผู้เขียนก็พบลักษณะการใช้ดังกล่าวในการใช้ภาษาในปัจจุบัน

ผู้เขียนสังเกตว่าคำแสดงการถาม *ปะ* และ *มะ* นอกจากจะทำหน้าที่แสดงการถาม และแสดงเจตนาต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังพบว่าในปัจจุบันมีการใช้เป็นดัชนีปริจเฉทอีกด้วย

นอกจากจะพบการถามด้วยการใช้คำ *ปะ* เพื่อต้องการคำตอบแล้ว ยังพบว่าคำแสดงการถาม *ปะ* สามารถใช้เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการบอกกล่าวและยืนยันอีกด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 40 ในสถานการณ์ที่ ก. ปฏิเสธว่าไม่ได้คิดอะไรกับ ข. เกินเพื่อน

- ก. ฟังนะ เราไม่เคยบอกว่าเราชอบเธอเลยซักครั้ง
- ข. แล้วที่คุยไลน์กันทุกวัน มันคืออะไร
- ก. ก็เธอทักมาเราก็ตอบสิ

ข. จริง ๆ ถ้าไม่รู้สี่อะไร ก็ไม่จำเป็นต้องตอบก็ได้ปะ (สาदन้าใส่ ก.)

ก. อ้าว

(เรอคนเหงากับเขาทั้งเจ็ด Ep.1 4/4)

ตัวอย่างที่ 41 ในสถานการณ์ที่ ข. เดินไปที่เสาที่ ก. ยืนอยู่ เพื่อต้องการซื้อบริการ แต่ ก. คิดว่า ข. มาขายบริการเหมือนกับตน จึงบอกให้ไปยืนที่เสาอื่น

ก. ไปเสาอื่น เสานี้จองแล้ว

ข. ไม่ได้มาขาย มาซื้อปะ

ก. อ้าวเหอ ไม่รู้อะ โทษที

(โตอาร์ ตู้ตชี Ep.3 2/4)

คำว่า ปะ ในตัวอย่างที่ 40 ข. ไม่มีเจตนาถามเพื่อให้ ก. ตอบ แต่ต้องการบอกให้ ก. รู้ โดยผู้เขียนเห็นว่าคำว่า ปะ ในตัวอย่างทำหน้าที่เหมือนคำลงท้าย นะ ส่วนตัวอย่างที่ 41 คำแสดงการถาม ปะ ทำหน้าที่เหมือนคำลงท้าย นะ ซึ่ง นะ กับ นะ จัดเป็นคำบอกมาลา ตามแนวคิดของนวรรณ พันธุเมธา (Nawawan 2015, 116) คำบอกมาลาเป็นประเภทหนึ่งของคำเสริม โดยคำบอกมาลาจะช่วยเน้นเจตนาของผู้พูดว่าถาม สั่ง ขู่ ขอร้อง ฯลฯ และยังทำให้คำพูดน่าฟัง ไม่ห้วนสั้นเกินไป มักไม่ค่อยใช้เมื่อสื่อสารด้วยการเขียน แต่ใช้บ่อยเมื่อสื่อสารด้วยการพูด นวรรณได้กำหนดคำบอกมาลาออกเป็นพวก ๆ เช่น พวก ละ พวก นะ พวก ซิ โดยพวก นะ ประกอบด้วยคำ นะ นะ นา น้า

ในตัวอย่างที่ 40 คำว่า ปะ ทำหน้าที่เหมือน นะ แสดงเจตนาบอกให้ทราบ ซึ่งวัชรพล บุพนิมิตร (Watcharapon 1996, 188) จัดให้ นะ ในการแสดงเจตนา นี้ เป็นดัชนีปริจเฉท แสดงสถานะของเนื้อหาที่ผู้ฟังยังไม่เคยรู้มาก่อน ผู้พูดคาดว่าถ้อยคำที่ตนกล่าวนั้นเสนอ ข้อมูลใหม่สำหรับผู้ฟัง

คำว่า *ปะ* ในตัวอย่างที่ 41 ทำหน้าที่เหมือน *นะ* ที่ใช้เพื่อบอกเล่าและแสดงความคิดเห็น ขัดแย้งกับความคิดหรือความเชื่อของผู้ฟัง ซึ่งวัชรพล บุพนิมิตร (Watcharapon 1996, 191) จัดให้ *นะ* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงสถานะเนื้อหาที่ผู้พูดคาดว่าเมื่อตนพูดไปแล้วผู้ฟังจะสามารถทำความเข้าใจเรื่องดังกล่าวได้

จากลักษณะการใช้ *ปะ* ในตัวอย่างข้างต้น ทำให้ผู้เขียนเห็นว่าคำแสดงการถาม *ปะ* ในปัจจุบันมีการขยายหน้าที่จากเดิมไปยังหน้าที่ของดัชนีปริจเฉท ที่ความหมายเดิมเกี่ยวกับการแสดงการถามและสภาวะเกิดก่อน (presupposition) ซึ่งเป็นลักษณะทางอรรถลักษณะของคำนี้ อันได้แก่ สภาวะเกิดก่อน ที่ว่าผู้พูดมีข้อเท็จจริงที่รู้มาก่อน และยังแสดงว่าผู้พูดต้องการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังให้ข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบสิ่งที่ผู้พูดรับรู้มา รวมถึงเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความเป็นกลางและยังไม่ได้เชื่อในสิ่งที่ได้รับรู้มานั้น สูญหายไปหมด เหลือเพียงลักษณะทางอรรถศาสตร์ที่แสดงความคิดเห็นอกว่าของผู้พูดเท่านั้น การใช้ *ปะ* ที่เป็นดัชนีปริจเฉทนี้ ผู้พูดไม่ได้ต้องการแสดงสภาวะเกิดก่อนว่าตนมีข้อเท็จจริงที่รู้มาก่อนและไม่ได้ต้องการแสดงความเป็นกลางด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังให้ข้อเท็จจริงเพื่อตรวจสอบสิ่งที่ตนรับรู้มา แต่ต้องการยืนยันสิ่งที่พูด เป็นการให้ข้อมูล ซึ่งแสดงความคิดเห็นอกว่าของผู้พูด ในแง่ที่มีข้อมูลที่ถูกต้องมากกว่าผู้ฟัง ในสิ่งที่ผู้ฟังไม่รู้

เมื่อพิจารณาคำว่า *มะ* ผู้เขียนพบลักษณะการใช้เช่นเดียวกับ *ปะ* ที่นอกจากจะใช้เป็นคำแสดงการถามแล้ว ยังพบว่ามีหน้าที่แสดงการบอกกล่าวหรือยืนยันได้อีกด้วย เช่น

ตัวอย่างที่ 42 ในสถานการณ์ที่ ก. ชมผู้ชายที่ขี่มอเตอร์ไซด์ ข. ไปว่าหล่อ

ก. หล่ออะ

ข. หล่อแต่สันดานใจก็ไม่ไหวมะ

(ไดอารี่ ศึกซี Ep.3 2/4)

ตัวอย่างที่ 43 ในสถานการณ์ที่ ก. ถาม ข. ว่ามีอะไรกับแฟนหรือยัง

ก. นี่ยิ้มกันยังอะ

ข. ยังมะ นั่นเด็กมอปลายปะ

ก. ตอแหล

(โตอาร์ ดีดีซี Ep.7 1/4)

คำว่า *มะ* ที่ปรากฏในตัวอย่างที่ 42 และ 43 ทำหน้าที่เหมือน *นะ* แสดงเจตนาบอกให้ทราบ เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำแสดงการถาม *ไหม* ของ นววรรณ พันธุมธา (Nawawan 2015) และ ปราณี กุลละวณิชย์ (Pranee 1980) จะเห็นได้ว่าแตกต่างกันไปอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากคำว่า *มะ* ในการใช้ปัจจุบันไม่มีความหมายของการแสดงคำถามหรือการแสดงสภาวะเกิดก่อนว่าผู้พูดไม่มีข้อเท็จจริง รวมทั้งไม่มีนัยความไม่แน่ใจของผู้พูดแฝงอยู่อีกต่อไป แต่เป็นการใช้เป็นดัชนีปริเฉทแสดงสถานะของเนื้อหาเพื่อแจ้งข้อเท็จจริงให้ผู้ฟังได้รับทราบ

นอกจากนี้ เมื่อผู้เขียนได้นำตัวอย่างการใช้ *ปะ* และ *มะ* ที่ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริเฉทไปถามเจ้าของภาษาไทยที่อยู่ในวัยรุ่น ได้พบข้อมูลที่น่าสนใจว่า *ปะ* และ *มะ* ที่ทำหน้าที่เป็นดัชนีปริเฉทสามารถใช้แทนกันได้ โดยที่ความหมายยังคงเดิม

6. บทสรุป

จากข้อมูลการใช้คำถามแสดงการถามในปัจจุบัน พบว่าคำถามแสดงการถามแสดงเจตนาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจากที่พบในงานวิจัยที่ผ่านมา ลักษณะดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงพลวัตของภาษาที่ไม่อยู่นิ่ง การใช้คำแสดงการถามเพื่อแสดงเจตนาอื่นนอกเหนือจากการถามหรือเรียกว่าวัจนกรรมอ้อมนั้นสัมพันธ์กับเรื่องของความสุภาพ (politeness) ในแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์ งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการใช้ประโยคคำถามในวัจนกรรมอ้อมได้

กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่าการใช้วัจนกรรมอ้อมเป็นไปเพื่อแสดงความรู้สึกต่อผู้ฟัง เนื่องจากเมื่อมีการใช้ประโยคคำถาม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะเลือกปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูดในเรื่องต่าง ๆ เช่น ช่วยหยิบปากกาให้หน่อยได้มั๊ย นอกจากนี้ยังเป็นการรักษาหน้าของผู้พูดเองด้วย เช่น แล้วไง เพื่อแสดงความไม่สนใจ หรือ จะทำไม เพื่อแสดงการทำทนายของผู้พูด ซึ่งผู้พูดอาจจะถูกคุกคามหน้ามาจากอีกฝ่ายก่อน จึงจำเป็นต้องรักษาหน้าของตน

ข้อสังเกตของผู้เขียนที่พบว่าคำแสดงการถาม *ปะ* (หรือเปล่า) กับ *มะ* (ไหม) สามารถใช้แทนกันได้ และยังทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉทได้ด้วย รวมถึงการพบคำว่า *ยังไง* และ *ไง* (อย่างไร) ที่มีการใช้เดี่ยว ๆ เพื่อแสดงการล้อหรือแซวผู้ฟัง และแสดงความไม่สนใจในคำพูดของผู้ฟัง ทำให้ผู้เขียนมีความเห็นว่า คำว่า *ปะ มะ ยังไง* และ *ไง* ผ่านกระบวนการกลายเป็นรูปไวยากรณ์ (grammaticalization) ซึ่งหมายถึงขั้นตอนที่คำที่ไม่ได้เป็นคำไวยากรณ์อยู่แต่เดิมเปลี่ยนแปลงกลายเป็นคำไวยากรณ์ หรือหากคำนั้นเป็นคำไวยากรณ์อยู่แล้ว ก็เปลี่ยนมาแสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์มากกว่าเดิม (Kingkarn 2016, 14) จัดเป็นการขยายขอบเขตทางไวยากรณ์ของคำ ในที่นี้คำแสดงการถามซึ่งเป็นคำไวยากรณ์ (grammatical words) ที่มีความหมายแสดงการถามและมีลักษณะอรรถศาสตร์ต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยเพิ่มหน้าที่ทางไวยากรณ์ขึ้นโดยมาทำหน้าที่เป็นดัชนีปริจเฉทด้วย เช่นเดียวกับที่สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (Siriluck 2001) พบว่าคำว่า *ทัวไม* ซึ่งเป็นคำแสดงการถามได้กลายมาเป็นดัชนีปริจเฉทแสดงการทำทนายและดัชนีปริจเฉทแสดงการรำพัน ซึ่งสื่อความหมายดังกล่าวได้ด้วยคำว่า *ทัวไม* เพียงคำเดียว ไม่ใช่การปรากฏอยู่ท้ายข้อความเพื่อแสดงหน้าที่ถามอีกต่อไป จึงควรมีการศึกษากระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำแสดงการถามต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของคำแสดงการถามที่เปลี่ยนหน้าที่ไปกลายเป็นดัชนีปริจเฉทในภาษาไทย นอกจากนี้ ยังน่าสนใจที่จะศึกษาดัชนีปริจเฉท *ปะ* และ *มะ* ที่ใช้แทนกันได้ว่าสามารถใช้แทนกันได้ในทุกบริบทหรือไม่ หรือมีข้อจำกัดในการใช้เพื่อแสดงความหมาย

ต่าง ๆ อย่างไม่รู้ ซึ่งจะมีประโยชน์ในการสร้างองค์ความรู้ด้านภาษาศาสตร์ และมีประโยชน์กับการเรียนการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวต่างประเทศที่สนใจ

ข้อสังเกตประการสุดท้ายที่ผู้เขียนพบจากข้อมูลคือ คำแสดงการถามมีรูปแบบทางเสียงจำนวนมากเมื่อใช้ในภาษาพูด เช่น *หรือเปล่า* มีรูปแบบ เป็น *รีเปล่า อะเปล่า เปล่า ป่าว ปะ* คำแสดงการถาม *ไหม* มีรูปแบบ *มัย มะ แมะ* คำแสดงการถาม *ใช่หรือเปล่า* มีรูปแบบ *ซัะ* คำแสดงการถาม *อย่างไร* มีรูปแบบ *ยังงั๊ งั๊ งะ* (ออกเสียงยาวกว่า *งะ* แต่สั้นกว่า *งา*) คำแสดงการถาม *อะไร* มีรูปแบบ *ไร ระ* (ออกเสียงยาวกว่า *ระ* แต่สั้นกว่า *รา*) คำแสดงการถาม *หรือ* มีรูปแบบ *เหรอ หรอ หรา* คำแสดงการถาม *ทำไม* มีรูปแบบ *ไม มะ* (ออกเสียงยาวกว่า *มะ* แต่สั้นกว่า *มา*) และคำแสดงการถาม *หรือยัง* มีรูปแบบ *ยัง* ซึ่งรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้เกิดจากกระบวนการสร้างคำ เช่น การตัดคำ และกระบวนการทางเสียงที่หลากหลาย เช่น การกลมกลืนเสียง การตัดเสียง การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งเป็นลักษณะของภาษาพูดที่มักมีความไม่สมบูรณ์ ผู้ใช้ภาษาที่เป็นเจ้าของภาษามักไม่มีความลำบากในการทำ ความเข้าใจรูปแบบเหล่านี้ แต่ผู้ที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองควรได้รับการอธิบาย เพื่อให้เข้าใจว่าคำแสดงการถามไม่ได้มีเพียงรูปเดียว แต่ยังมีรูปแบบทางเสียงต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่สื่อความหมายเดียวกัน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

Amara Prasithrathsint อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2013. *Phasasart Sangkhom* ภาษาศาสตร์สังคม [Sociolinguistics]. Bangkok: Chulalongkorn University Press.

- Chitraporn Kiatipaibool จิตรารภรณ์ เกียรติไพบูลย์. 1982. “Khamtham bap toprap-patiset nay phasa thai: Karn wikroh choeng atthasart” คำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในภาษาไทย: การวิเคราะห์เชิงอรรถศาสตร์ [Yes-No Questions in Thai: A Semantic Analysis]. Master Thesis, Chulalongkorn University.
- Deeyu Srinarawat ดิยู ศรีนราวัฒน์. 2011. Kolwithee suesarn duay kanphut aom khong khon Thai กลวิธีสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย [Indirectness as a communicative strategy of Thai speakers]. *Warasam Phasa Lae Phasasart* วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ [Journal of Liberal Arts] 17: 26-39.
- Kamchai Thonglor กำชัย ทองหล่อ. 2011. *Lak Phasa Thai* หลักภาษาไทย [Grammar of the Thai Language]. Bangkok: Ruamsam.
- Kingkarn Thepkanjana กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา. 2016. *Krabuankarn Klay Pen Roop Waiyakorn* กระบวนการกลายเป็นรูปไวยากรณ์ [Grammaticalization]. Research and Publication division, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Nawawan Phanthumetha นววรรณ พันธเมธา. 2015. *Waiyakorn Thai* ไวยากรณ์ไทย [Thai Grammar]. Bangkok: Research and Publication division, Faculty of Arts, Chulalongkorn University.
- Peansiri Wongwipanon เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์. 1988. Khwammay ความหมาย [Meaning]. In *Ekkasarn Karnsorn Chutwicha Phasa Thai 3* เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาไทย 3 [Teaching document in Thai 3], Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat Open University, 348-355. Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University Press.
- Pranee Kullavanijaya ปราณี กุลละวณิชย์. 1980. Phuphut kap prayok khamtham bap toprap-patiset ผู้พูดกับประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ

- [Speakers and yes-no questions]. *Warasarn Aksomsart* วารสารอักษรศาสตร์ [Journal of Letters] 12: 46-53.
- Royal Institute ราชบัณฑิตยสถาน. 2013. *Photjananukrom Chabup Ratchabundittayasathan Phuttasakkarat 2011* พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 [The Royal Institute Dictionary 2011]. Bangkok: Nanmee Books Publications.
- Siriluck Hoonsringam สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม. 2001. “Karnsuksa prayok phasa thai tii mee kham wa thammay thang dan attasart lae watchanapattibatsart” การศึกษาประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า ทำไม ทางด้านอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ [A Semantic and Pragmatic Study of Thai Sentences with 'thammay']. Master Thesis, Chulalongkorn University.
- Udom Warotamasikkadit อุดม วโรตม์สิขิตติถ์. 2004. *Waiyakorn Thai Nay Phasasart* ไวยากรณ์ไทยในภาษาศาสตร์ [Thai Grammar in Linguistics]. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.
- Upakit Silpasan, Phraya อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2002. *Lak Phasa Thai* หลักภาษาไทย [Grammar of the Thai Language]. Bangkok: Thai Wattana Panit.
- Vichin Panupong วิจินตน์ ภาณุพงศ์. 1993. *Kongsang Khong Phasa Thai: Rabop Waiyakorn* โครงสร้างของภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์ [The Structure of Thai: Grammatical System]. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press.
- Watcharapon Booppanimit วัชรพล บุญนิมิตร. 1996. “Datchanee paritchet nay botsontana phasa thai” ดัชนีปริจเฉทในบทสนทนาภาษาไทย [Discourse Markers in Casual Conversations of Bangkok Thai]. Master Thesis, Chulalongkorn University.

Woraporn Daisakulchu วรพร ได้สกุลชู. 2004. “Karnchay prayok khamtham nay watchanakam aom” การใช้ประโยคคำถามในวัจนกรรมอ้อม [Questions in Indirect Speech Acts]. Master Thesis, Thammasat University.

ภาษาอังกฤษ

Schiffin, Deborah. 1987. *Discourse Markers*. New York: Cambridge University Press.

Searle, John. R. 1969. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. London: Cambridge University Press.